

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336:6

Бондарчук Марія Костянтинівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів*

Національний університет «Львівська політехніка»

Бондарчук Мария Константиновна

*доктор экономических наук, профессор
профессор кафедры финансов*

Национальный университет «Львовская политехника»

Bondarchuk Mariia

Sc.D. in Economics, Professor of Department of Finance

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0002-4624-0734

Паранчук Степан Васильович

кандидат економічних наук, професор кафедри фінансів

Національний університет «Львівська політехніка»

Паранчук Степан Васильевич

кандидат экономических наук, профессор кафедры финансов

Национальный университет «Львовская политехника»

Paranchuk Stepan

PhD, Professor of the Department of Finance

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0002-2255-4720

Вівчар Олександра Йосипівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Національний університет «Львівська політехніка»

Вивчар Александра Иосифовна

*кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов
Национальный университет «Львовская политехника»*

Vivchar Oleksandra

PhD, Associate Professor of the Department of Finance

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0001-8860-9045

Моторя Катерина Вадимівна

*магістр кафедри фінансів
Національного університету «Львівська політехніка»*

Моторя Екатерина Вадимовна

*магистр кафедры финансов
Национального университета «Львовская политехника»*

Motorya Kateryna

Master of the Department of Finance of the

Lviv Polytechnic National University

**МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ
СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ
МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЮ
СТАБИЛЬНОСТЬ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА
SIMULATION OF THE PROCESS OF FINANCIAL STABILITY
MANAGEMENT OF A COMMERCIAL BANK**

Анотація. У статті для забезпечення постійного рівня стабільної діяльності комерційного банку запропоновано до використання економіко-математичні методи з управління його фінансовою стійкістю. Для досягнення фінансового та соціального ефекту банківська установа повинна проводити аналіз її поточного стану та планових показників,

визначення проблем у діяльності банку та перспектив його розвитку з врахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів впливу. У цьому контексті запропоновано механізм управління фінансовою стійкістю банку. Проведено кореляційно-регресійний аналіз показника надійності для UKRSIBBANK BNP Paribas Group. Встановлено, що проблемними для банку були 2015-2016 рр., що пов'язано з економічною нестабільністю в Україні. Ще одним неминучим фактором, що вплинув на функціонування банку став розпал епідемії Covid-19, який значно похитнув рівень його фінансової стабільності. Прогнозний показник надійності UKRSIBBANK BNP Paribas Group у III кварталі 2020 році знизився ще на 12,12%, порівняно з IV кварталом 2019 року. Тому для стимулювання подальшого розвитку та зростання прибутковості банку необхідно прийняти низку рекомендаційних вимог із забезпечення та управління фінансовою стійкістю UKRSIBBANK BNP Paribas Group.

Відтак, встановлено, що основним елементом стратегічного планування діяльності фінансової установи є оцінювання фактичних показників достатності ресурсної бази банку у порівнянні із запланованими.

Відповідно до результатів дослідження щодо моделювання процесу управління фінансовою стійкістю банку визначено, що основним показником ефективної діяльності банківської установи є якість її капіталу та ресурсів. Власне саме їх оптимальне співвідношення за умов забезпечення ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності сприяє зростанню клієнтів, а відповідно, й суми доходів банку.

Ключові слова: *фінансова стійкість, банк, стратегія, модель управління фінансовою стійкістю.*

Аннотация. В статье для обеспечения постоянного уровня стабильной деятельности коммерческого банка предложено к использованию экономико-математические методы по управлению его финансовой устойчивостью. Для достижения финансового и социального эффекта банковское учреждение должно проводить анализ его текущего состояния и плановых показателей, определения проблем в деятельности банка и перспектив его развития с учетом внутренних и внешних факторов воздействия.

В этом контексте предложен механизм управления финансовой устойчивостью банка.

Проведен корреляционно-регрессионный анализ показателя финансовой надежности для UKRSIBBANK BNP Paribas Group. Установлено, что проблемными для банка были 2015-2016 гг., это связано с экономической нестабильностью в Украине. Еще одним неизбежным фактором, повлиявшим на функционирование банка стал разгар эпидемии Covid-19, который значительно пошатнул уровень его финансовой стабильности. Прогнозный показатель надежности UKRSIBBANK BNP Paribas Group в III квартале 2020 г. снизился еще на 12,12% по сравнению с IV кварталом 2019 года. Поэтому для стимулирования дальнейшего развития и роста прибыльности банка необходимо принять ряд рекомендательных требований по обеспечению и управлению финансовой устойчивостью UKRSIBBANK BNP Paribas Group.

Следовательно, установлено, что основным элементом стратегического планирования деятельности финансового учреждения является оценка фактических показателей достаточности ресурсной базы банка по сравнению с запланированными.

Согласно результатам исследования по моделированию процесса управления финансовой устойчивостью банка определено, что основным показателем эффективной деятельности банковского учреждения

является качество ее капитала и ресурсов. Именно их оптимальное соотношение при условии обеспечения ликвидности, финансовой устойчивости, платежеспособности и рентабельности способствует росту клиентов, а соответственно, и суммы доходов банка.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, банк, стратегия, модель управления финансовой устойчивостью.

Summary. In the article to ensure a constant level of stable activity of a commercial bank, economic and mathematical methods for managing its financial stability are proposed for use. To achieve financial and social effect, the banking institution must analyze its current state and targets, identify problems in the bank's activities and prospects for its development, taking into account internal and external factors.

In this context, a mechanism for managing the financial stability of the bank is proposed. Correlation-regression analysis of the reliability indicator for UKRSIBBANK BNP Paribas Group was performed. It was established that the years 2015-2016 were problematic for the bank due to economic instability in Ukraine. Another inevitable factor that affected the functioning of the bank was the height of the Covid-19 epidemic, which significantly shook the level of its financial stability. The forecast reliability indicator of UKRSIBBANK BNP Paribas Group in the third quarter of 2020 decreased by another 12.12% compared to the fourth quarter of 2019. Therefore, in order to stimulate further development and increase the bank's profitability, it is necessary to adopt a number of recommendation requirements for ensuring and managing the financial stability of UKRSIBBANK BNP Paribas Group.

Therefore, it is established that the main element of strategic planning of the financial institution is to assess the actual adequacy of the resource base of the bank in comparison with the planned.

According to the results of the study on modeling the process of managing the financial stability of the bank, it is determined that the main indicator of the effective operation of a banking institution is the quality of its capital and resources. In fact, their optimal ratio in terms of liquidity, financial stability, solvency and profitability contributes to the growth of customers and, consequently, the amount of income of the bank.

Key words: *financial resilience, bank, strategy, model of financial resilience management.*

Вступ. В умовах сучасної економіко-політичної кризи усі фінансові установи, зокрема й комерційні банки користуються попитом серед населення. Основними перевагами банківських послуг є: зручність, доступ до сервісу 24/7/365, оптимальна плата за користування банківськими продуктами та можливість у будь-який момент запозичити чи заощадити грошові кошти на вигідних умовах, проте з врахуванням фактору ризику. Надійність банку та його стабільна діяльність, перш за все, залежить від позиціонування власних продуктів на ринку та вірно сформованої стратегії функціонування установи з метою залучення широкого кола клієнтів. Оскільки, економічні негаразди є непередбачуваними, тому комерційний банк повинен на постійній основі розробляти стратегічні альтернативи забезпечення фінансової стійкості. Саме вибір оптимальних методів та інструментів з управління фінансовою стійкістю банку з врахуванням впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на діяльність установи допоможе запобігти процесам виходу банків з фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та постановка задач. Прикладні та методологічні аспекти із забезпечення стабільної фінансової діяльності комерційних банків стали об'єктом досліджень українських економістів. Тракування процесу управління фінансовою стійкістю банківської установи проведено у працях Дзюблюка О.В., Михайлюка Р.В.,

Лачкової Л.І., Борисової А.О., Лачкової В.М. [1-2]. Проблеми практичного застосування економіко-математичних моделей щодо комплексного управління фінансовою стійкістю банку описано в дослідженнях Малахової О.Л., Зверякова М.І., Коваленка В.В., Сергєєвої О.С., Ключко Л.А., Литвинюка О.В., Лисенко М.М., Чмутової І.М., Біляєвої В.Ю. [3-8] та ін. Важливо розуміти, що не існує єдиної універсальної моделі ефективної діяльності банку. Зміни у функціонуванні банківського сектору в цілому, та комерційних банків окремо потребують запровадження управлінських рішень відповідно до специфіки роботи установи для забезпечення постійного рівня фінансової стійкості та надійності для клієнтів.

Метою статті є обґрунтування теоретико-прикладних підходів щодо моделювання процесу управління фінансовою стійкістю комерційного банку. **Завдання роботи полягають у:** 1) дослідженні теоретичних основ трактування процесу управління фінансовою стійкістю банку; 2) визначенні механізму для забезпечення фінансової стабільності банку; 3) аналізі основних економіко-математичних моделей управління фінансовою стійкістю із застосуванням кількісного оцінювання поточного фінансового стану одного з найбільш надійних банків України.

Виклад основного матеріалу. Головною умовою забезпечення безперебійної роботи банківського сектору є стабільна фінансова діяльність комерційних банків. Трактування сутності фінансової стійкості банку з точки зору вчених-економістів є неоднозначним, адже в основному має на меті забезпечення банком постійного рівня платоспроможності. Згідно з визначенням НБУ фінансова стійкість - стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю. Це комплексний показник фінансово-економічної діяльності, що має на меті дотримання встановлених НБУ обов'язкових нормативів його функціонування.

Важливо розуміти, що фінансове становище банку залежить від низки факторів. Вони не лише створюють проблемні ситуації та кризові явища, але й стимулюють зростання ефективності роботи установи. Усі чинники поділяються на дві основні групи – фактори мікро- та макросередовища, що представлені на рис. 1.

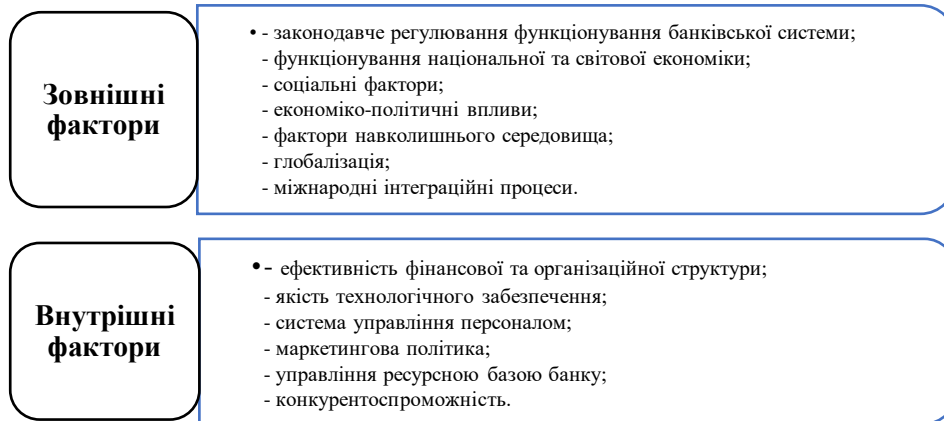

Рис. 1. Чинники впливу на фінансову стійкість комерційного банку

Джерело: складено авторами на основі: [1-7]

Політика держави та вплив міжнародного законодавства сприяють зростанню авторитету банківського сектору країни на ринку фінансових послуг, проте й можуть витіснити банк з ринку за умов його нездатності розрахуватись за власними зобов'язаннями. Фактори внутрішнього середовища окреслюють становище комерційного банку, його місію, стратегічні цілі та позицію з метою зростання прибутків за мінімального ризику та досягнення високого рівня довіри серед клієнтів. За умов виникнення непередбачуваних кризових явищ чи нездатності самостійно погасити позики, власники банку повинні вдаватись до аналізу проблем виникнення дисбалансу та запровадити управлінські рішення з метою подальшого стабільного функціонування комерційного банку.

Вчені-економісти по-різному трактують процес управління фінансовою стійкістю комерційних банків, проте за всіх умов зберігається

основна мета фінансової стабільності – достатність фінансових ресурсів для вчасного і повного погашення зобов'язань перед клієнтами:

- об'єктивне визначення її поточного й бажаного стану, скоординоване управління фінансовими ресурсами банківської установи, вибір таких управлінських рішень, котрі сприяли б забезпеченню фінансової стійкості[1];

- досягнення такого стану його фінансових ресурсів, який забезпечує інноваційний розвиток, підвищення конкурентоспроможності на основі зростання прибутку і капіталу за збереження платоспроможності, ліквідності та кредитоспроможності в умовах ризику, зумовленого впливом дестабілізуючих зовнішніх та внутрішніх чинників [2].

Перш за все, для досягнення фінансового та соціального ефекту банківська установа повинна проводити аналіз її поточного стану та планових показників, визначення проблем у діяльності банку та перспектив його розвитку на мікрорівні з врахуванням факторів зовнішнього середовища. Механізм управління фінансовою стійкістю банку представлений на рис. 2.

Рис. 2. Механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку

Джерело: складено авторами на основі: [1; 4]

Основними складовими процесу управління фінансовою стійкістю банків є сукупність методів та інструментів, які суб'єкти управління застосовують і спрямовують на забезпечення фінансової стійкості банків.

Встановлено, що за різними джерелами прийняття управлінських рішень для досягнення фінансової стабільності власниками комерційного банку проводиться на основі одержаних економічних показників діяльності установи. Вчені-економісти описують різноманітні економіко-математичні моделі з управління фінансовою стійкістю банку. Серед найвідоміших – кореляційно-регресійна модель, інтегральний показник фінансової стійкості, структурно-функціональні моделі, бізнес-модель процесу управління фінансовою стійкістю банку та ін. Їх характеристики представлені нижче.

Для дослідження використали кореляційно-регресійну модель оцінювання взаємозв'язків між різними показниками, що базуються на визначенні ступеня зв'язку між двома випадковими величинами. Для визначення сили та напрямку зв'язку між рівнем фінансової стійкості та окремими банківськими операціями проводиться обчислення коефіцієнту кореляції, детермінації, критерій Фішера (оцінка адекватності прийнятої економетричної моделі), критерій Стюдента (значущість коефіцієнта кореляції).

Для аналізу негативного впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність комерційних банків України, обрано один з найбільш фінансово стійких банків за даними рейтингів Мінфін та Finance.ua – UKRSIBBANK BNP Paribas Group [9]. На його діяльність вплинула економіко-політична криза 2014-2016 рр., й 2016 р. став «переломним» для банку, тому кореляційно-регресійний аналіз показника його надійності має на меті спрогнозувати рівень його конкурентоспроможності та попиту серед населення. Вихідні дані кореляційно-регресійного аналізу АТ «UKRSIBBANK» за 2015-2019 рр. представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Вихідні дані кореляційно-регресійного АТ «UKRSIBBANK»

Рік	Квартал	Показник надійності	Норматив загальної ліквідності	Рентабельність власного капіталу	Показник покриття позик капіталом	Норматив достатності основного капіталу	Норматив миттєвої ліквідності
		у	х ₁	х ₂	х ₃	х ₄	х ₅
2015	I 2015	0,044	1,044	-0,218	0,075	0,040	0,957
	II 2015	0,055	1,055	0,213	0,104	0,050	0,964
	III 2015	0,052	1,052	0,007	0,095	0,047	0,970
	IV 2015	0,036	1,036	0,017	0,073	0,035	0,969
2016	I 2016	0,114	1,114	-0,223	0,210	0,102	1,041
	II 2016	0,110	1,110	-0,242	0,226	0,099	1,032
	III 2016	0,110	1,110	-0,237	0,223	0,099	1,030
	IV 2016	0,092	1,092	0,259	0,185	0,084	1,021
2017	I 2017	0,116	1,116	0,056	0,227	0,104	1,041
	II 2017	0,124	1,124	0,121	0,269	0,110	1,051
	III 2017	0,130	1,130	0,173	0,254	0,115	1,062
	IV 2017	0,135	1,135	0,302	0,247	0,119	1,064
2018	I 2018	0,156	1,156	0,104	0,291	0,135	1,081
	II 2018	0,132	1,132	0,232	0,267	0,116	1,049

	III 2018	0,141	1,141	0,318	0,245	0,124	1,074
	IV 2018	0,150	1,150	0,412	0,259	0,130	1,076
2019	I 2019	0,176	1,176	0,083	0,324	0,150	1,114
	II 2019	0,123	1,123	0,255	0,269	0,109	1,056
	III 2019	0,141	1,118	0,327	0,300	0,126	1,065
	IV 2019	0,148	1,148	0,381	0,321	0,129	1,084

Джерело: складено авторами на основі: [9]

Отже, за проведеними розрахунками виявлено, що усі фактори x_1 , x_2 , x_3 , x_4 та x_5 прямо чи опосередковано мають значний вплив на показник надійності банку, що представлено у кореляційній матриці у табл. 2.

Таблиця 2

Кореляційна матриця між показниками, що впливають на показник надійності АТ «UKRSIBBANK» протягом 2015-2019 рр.

	Показник надійності	Норматив загальної ліквідності	Рентабельність власного капіталу	Показник покриття позик капіталом	Норматив достатності основного капіталу	Норматив миттєвої ліквідності
Показник надійності	1					
Норматив загальної ліквідності	0,99185	1				
Рентабельність власного капіталу	0,43044	0,40557	1			
Показник покриття позик капіталом	0,97029	0,95248	0,43095	1		
Норматив достатності основного капіталу	0,99903	0,98891	0,42729	0,97458	1	
Норматив миттєвої ліквідності	0,98971	0,98484	0,44536	0,96253	0,98817	1

Джерело: складено авторами на основі: [9]

Відповідно до розрахунків залежність між обраними змінними близька до 1, коефіцієнт детермінації R^2 показує, що 99,88 % взаємозв'язку результатів вимірів пояснюється їх взаємним впливом. У табл. 3 представлено узагальнення результатів регресійного аналізу показника надійності «UKRSIBBANK» за 2015-2019 рр.

**Узагальнення результатів регресійного аналізу показника надійності
АТ «UKRSIBBANK» протягом 2015-2019 рр.**

Статистика		Параметри регресії	
		b_0	-0,195
R	0,9995	x_1	0,148
R^2	0,9988	x_2	0,0012
Коригуючий R^2	0,9985	x_3	-0,018
Стандартне відхилення	0,0015	x_4	0,991
Кількість спостережень	20	x_5	0,047

Джерело: складено авторами на основі: [3; 5-6]

З метою здійснення прогнозу показника надійності комерційного банку «UKRSIBBANK» у I, II та III кварталі 2020 року використано офіційні дані фінансової звітності банку щодо вартості активів та власного капіталу, одержаного прибутку, суми кредитів та заборгованості клієнтів за амортизованою вартістю. Вихідні дані для розрахунку прогнозного значення показника прибутковості «UKRSIBBANK» у I, II та III кварталі 2020 року представлено у табл. 4.

Отже, значення прогнозного показника надійності «UKRSIBBANK» у I, II та III кварталі 2020 року становитимуть: $y_{t12020} = 0,141$, $y_{t22020} = 0,134$, $y_{t32020} = 0,132$. Вони не значно відрізняються від показника надійності у IV кварталі 2019 року, тому будемо вважати, що дані є правдивими і регресія побудована вірно.

Проведений кореляційно-регресійний аналіз показника надійності АТ «UKRSIBBANK» показав, що проблемними для банку були 2015-2016 рр., що пов'язано з економічною нестабільністю в Україні. Ще одним неминучим фактором, що вплинув на функціонування банку став розпал епідемії Covid-19, який значно похитнув рівень його фінансової стабільності.

**Вихідні дані для розрахунку прогнозного значення показника
прибутковості АТ «UKRSIBBANK» у I, II та III кварталі 2020 року**

Показник	Значення		
	I квартал 2020	II квартал 2020	III квартал 2020
Активи, тис. грн.	59 257 030	62 889 430	67 125 748
Власний капітал, тис. грн.	7 309 501	7 528 627	7 871 660
Усього зобов'язань, тис. грн.	51 947 529	55 360 803	59 254 088
Грошові кошти та Кошти в НБУ, тис. грн.	5 843 102	5 993 438	4 996 968
Кошти в інших фінансових установах, тис.грн.	18 471 967	21 029 193	22 826 818
Деривативи, тис. грн.	60 124	13 235	49 475
Кредити та заборгованість клієнтів за амортизованою вартістю, тис. грн.	24 442 122	18 769 543	21 988 715
Цінні папери в портфелі банку на продаж та інвестиції в асоцій. і дочірні компанії, тис. грн.	7 730 043	13 758 950	14 258 511
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	451 502	670 627	343 033
Статутний капітал, тис. грн.	5 069 262	5 069 262	5 069 262
Емісійні різниці, тис. грн.	811 229	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток), тис. грн.	1 420 337	1 638 505	1 981 305
Рентабельність власного капіталу	0,062	0,089	0,044
Норматив достатності основного капіталу	0,123	0,120	0,117
Норматив загальної ліквідності	1,141	1,136	1,133
Норматив миттєвої ліквідності	1,089	1,076	1,082
Показник покриття позик капіталом	0,299	0,401	0,358

Джерело: складено авторами на основі: [9]

Прогнозний показник надійності АТ «UKRSIBBANK» у III кварталі 2020 році знизився ще на 12,12%, порівняно з IV кварталом 2019 року. Тому для стимулювання подальшого розвитку та зростання прибутковості банку необхідно прийняти низку рекомендаційних вимог із забезпечення та управління фінансовою стійкістю АТ «UKRSIBBANK».

Висновки і перспективи досліджень. Важливо розуміти, що головним пріоритетом досягнення високого рівня прибутковості та забезпечення надійності для клієнтів є інвестування, зокрема в розширення сфери послуг, асортименту продукції, підвищення рівня технологічного забезпечення тощо. Адже, банківські послуги користуються величезною популярністю, зручністю та в умовах діджиталізації потребують впровадження новітніх фінансових технологій та збільшення умов доступності для усіх вікових груп населення.

При здійсненні будь-якого аналізу, перш за все, кількісно оцінюються результати діяльності установи та її становище на ринку фінансових послуг. Основними альтернативами стратегії управління фінансовою стійкістю банку є покращення якостей його ресурсної бази. Залежно від природи кризових явищ та власне готовності банку вистояти перед труднощами, фінансові аналітики розробляють низку варіантів, що сприятимуть покращенню фінансового стану комерційного банку.

Отже, згідно проведених результатів дослідження з використанням моделювання процесу управління фінансовою стійкістю банку визначено, що основним показником ефективної діяльності установи є якість її капіталу та ресурсів. Власне саме їх оптимальне співвідношення за умов забезпечення ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності сприяє зростанню клієнтів, а відповідно, й суми доходів банку. Важливо всебічно оцінювати поточний стан установи за фактичних ринкових умов для побудови стратегії діяльності банку.

Література

1. Дзюблюк О. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи: [монографія] / О. В. Дзюблюк, Р. В. Михайлюк. 2009. 316 с.
2. Лачкова Л.І. Механізм управління фінансовою стійкістю банків / Л.І. Лачкова, А.О. Борисова, В.М. Лачкова // Економіка і суспільство. 2018. №19. С. 1089-1092. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/163.pdf
3. Малахова О.Л., Михайлюк Р.В. Управління фінансовою стійкістю банків: Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2011. 300 с.
4. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.

5. Ключко Л.А. Фінансова стійкість банків: теорія та методика оцінки: [монографія] / Л. А. Ключко // Видавництво Національного університету ДПС України, 2013. 246 с.
6. Литвинюк О. В. Методологічні засади інтегральної оцінки фінансової стійкості банківської системи України на основі якості управління активами та пасивами / О. В. Литвинюк // Економічний форум. 2014. № 2. С. 209-214.
7. Лисенко М. М. Моделювання процесу управління фінансовою стійкістю банку / М.М. Лисенко // Економічні науки / Банки і банківська система. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Economics/1_126895.doc.htm
8. Чмутова І. М. Концептуальні положення управління фінансовою стійкістю банку із використанням засобів фінансового інжинірингу / І. М. Чмутова, В. Ю. Біляєва // Управління розвитком. 2015. № 4(182). С. 6–13.
9. Офіційний сайт АТ «UKRSIBBANK». URL: <https://my.ukrsibbank.com/>

References

1. Dzjubljuk O. V. Finansova stijkistj bankiv jak osnova efektyvnogho funkcionuvannja kredytnoji systemy: [monoghrafija] / O. V. Dzjubljuk, R. V. Mykhajljuk. 2009. 316 s.
2. Lachkova L.I. Mekhanizm upravlinnja finansovoju stijkistju bankiv / L.I. Lachkova, A.O. Borysova, V.M. Lachkova // Ekonomika i suspiljtvo. 2018. # 19. S. 1089-1092. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/163.pdf
3. Malakhova O.L., Mykhajljuk R.V. Upravlinnja finansovoju stijkistju bankiv: Navchalnyj posibnyk. Ternopilj: Vektor, 2011. 300 s.

4. Zverjakov M. I. Upravlinnja finansovoju stijkistju bankiv / M. I. Zvjerjakov, V. V. Kovalenko, O. S. Serghjejeva. K.: «Centr uchbovoji literatury», 2016. 520 s.
5. Kljusko L.A. Finansova stijkistj bankiv: teorija ta metodyka ocinky: [monografija] / L. A. Kljusko // Vydavnyctvo Nacionaljnogho universytetu DPS Ukrajiny, 2013. 246 s.
6. Lytvynjuk O. V. Metodologhichni zasady integhraljnoji ocinky finansovoji stijkosti bankivskoj systemy Ukrajiny na osnovi jakosti upravlinnja aktyvamy ta pasyvamy / O. V. Lytvynjuk // Ekonomichnyj forum. 2014. # 2. S. 209-214.
7. Lysenko M. M. Modeljuvannja procesu upravlinnja finansovoju stijkistju banku / M.M. Lysenko // Ekonomichni nauky / Banky i bankivsjka systema. URL:
http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Economics/1_126895.doc.htm
8. Chmutova I. M. Konceptualjni polozhennja upravlinnja finansovoju stijkistju banku iz vykorystannjam zasobiv finansovogho inzhynirynghu / I. M. Chmutova, V. Ju. Biljajeva // Upravlinnja rozvytkom. 2015. # 4(182). S. 6–13.
9. Oficijnyj sajt AT «UKRSIBBANK». URL: <https://my.ukrsibbank.com/>